

Divisionernas årsrapporter 2020

Dnr 00182-2021

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar:

1. Lägga informationen med godkännande till handlingarna
2. Delge divisionernas årsrapporter till regionfullmäktige och rapporterna biläggs ärendet om årsredovisning

Yttrande till beslutsförslaget

Pandemin har verkligen påverkat alla och divisionerna har gjort ett mycket bra arbete med att ställa om för att hantera pandemin och mobiliserat för att utföra covidvård. Trots det har de levererat många goda resultat utifrån lagd planering. Styrelsen är stolt och nöjd med divisionernas arbete.

Sammanfattning

Division Närsjukvård Luleå-Boden, Division Närsjukvård övriga länet, Division Länssjukvård, Division Folktandvård, Division Länsteknik och Division Service har sammanställt sina årsrapporter för 2020. I ärendet återfinns sammanfattningen från respektive årsrapport.

Ärendet

Division Närsjukvård Luleå-Boden

Verksamhetsåret 2020 skulle bli året då vi planerat för en större förändringsresa: omställningen mot Nära vård och ekonomi i balans. Att befolkningen i Norrbotten är nöjda, känner tillit och är trygga i att ha tillgång till den vård de behöver är prioriterat samtidigt som vi behöver få en balans mellan tillgängliga resurser och utbud. Pandemin kullkastade stora delar av vår planering. Resultaten har påverkats både negativt och positivt vilket blir tydligt när årets resultat summeras. Pandemin har påskyndat fram nya arbetssätt och en ökad digitalisering. En gemensam målbild och ett enat arbetssätt avseende prioritering av resurser har varit framgångsrikt och till gagn för våra patienter. Samverkan med kommunerna har varit närmare och mer beslutsinriktad för nödvändiga förändringar än vid normalläge. Under slutet av året påbörjades förberedelser inför vaccinationer där närsjukvårdsdivisionerna har ett huvudansvar att samordna och genomföra uppdraget.

Mindre planerad verksamhet har resulterat i minskad produktion i både öppen-/och slutenvården från mitten av mars månad. Förmågan att snabbt ställa om verksamheten och övergå till digitala vårdformer har gett positiva effekter i form av kraftigt ökat antal distansbesök. Tillgängligheten har överlag försämrats, däremot har tillgängligheten till medicinskt bedömning inom tre dagar inom primärvården förbättrats. Divisionen har en stor utmaning att hantera den uppskjutna vården och samtliga verksamheter fick i uppdrag att göra en plan för att hämta igen uppskjuten vård. Under hösten intensifierades

arbetet med att genomföra uppdraget enligt återställningsplanen, men fick på nytt pausas i mitten av november pga. ökad smittspridning. Återupptagandet av den uppskjutna vården kommer att ske samtidigt som deeskaleringsplanen är möjlig att genomföra.

Året har i ett medarbetarperspektiv präglats mycket av pandemin. I personalrelaterade nyckeltal ser vi bland annat en hög sjukfrånvaro. Sambemanning och samplanering av resurser utifrån en gemensam målbild har varit viktiga framgångsfaktorer. Medarbetare har omfördelats mellan de tre hälso- och sjukvårdsdivisionerna utifrån beslut i RKL/LKL och det vårdbehov och personalbehov som funnits.

Divisionen har ett ekonomiskt uppdrag att vidta åtgärder som sänker kostnaderna med 159 mnkr för att under 2020 klara ett nollresultat. Divisionen redovisar ett underskott med 42 mnkr mot budget, vilket är en förbättring med 117 mnkr jämfört med föregående år. Kompensation för ökade kostnader på grund av covid-19 ingår delvis i resultatet. Divisionen har reducerat kostnaderna med 43 procent av sin ekonomiska handlingsplan vilket motsvarar drygt 61 mnkr. Orsaken till avvikelsen beror främst på att verksamheterna inte klarat att reducera kostnaderna för egen personal delvis beroende på omstruktureringsåtgärder på grund av pandemin. Sammantaget redovisar divisionen en minskad kostnadsutveckling på 1,7 procent vid jämförelse mot föregående år.

Division Närsjukvård övriga länet

Verksamhetsåret 2020 skulle bli året då vi planerat för en större förändringsresa: omställningen mot Nära vård och ekonomi i balans. Att befolkningen i Norrbotten är nöjda, känner tillit och är trygga i att ha tillgång till den vård de behöver är prioriterat samtidigt som vi behöver få en balans mellan tillgängliga resurser och utbud. Pandemin kullkastade stora delar av vår planering. Resultaten har påverkats både negativt och positivt vilket blir tydligt när årets resultat summeras. Pandemin har påskyndat fram nya arbetssätt och en ökad digitalisering. En gemensam målbild och ett enat arbetssätt avseende prioritering av resurser har varit framgångsrikt och till gagn för våra patienter. Samverkan med kommunerna har varit närmare och mer beslutsinriktad för nödvändiga förändringar än vid normalläge. Under slutet av året påbörjades förberedelser inför vaccinationer där närsjukvårdsdivisionerna har ett huvudansvar att samordna och genomföra uppdraget.

Mindre planerad verksamhet har resulterat i minskad produktion i både öppen-/och slutenvården från mitten av mars månad. Förmågan att snabbt ställa om verksamheten och övergå till digitala vårdformer har gett positiva effekter i form av kraftigt ökat antal distansbesök. Tillgängligheten har överlag försämrats, däremot har tillgängligheten till medicinskt bedömning inom tre dagar inom primärvården förbättrats. Divisionen har en stor utmaning att hantera den uppskjutna vården och samtliga verksamheter fick i uppdrag att göra en plan för att hämta igen uppskjuten vård. Under hösten intensifierades arbetet med att genomföra uppdraget enligt återställningsplanen, men fick på nytt pausas i mitten av november pga. ökad smittspridning. Återupptagandet

av den uppskjutna vården kommer att ske samtidigt som deeskaleringsplanen är möjlig att genomföra.

Året har i ett medarbetarperspektiv präglats mycket av pandemin. I personalrelaterade nyckeltal ser vi bland annat en hög sjukfrånvaro. Sambemanning och samplanering av resurser utifrån en gemensam målbild har varit viktiga framgångsfaktorer. Medarbetare har omfördelats mellan de tre hälso- och sjukvårdsdivisionerna utifrån beslut i RKL/LKL och det vårdbehov och personalbehov som funnits.

Divisionen har ett ekonomiskt uppdrag att vidta åtgärder som sänker kostnaderna med 112 mnkr. Divisionen redovisar ett underskott med 16 mnkr mot budget, vilket är en förbättring med 54 mnkr jämfört med 2019. Divisionen har reducerat kostnaderna med 62 procent utifrån den ekonomiska handlingsplanen vilket motsvarar 69 mnkr. Från mitten av mars har i princip hela omställningsarbetet pausats och återupptogs delvis under hösten innan den andra vågen. Sammantaget har divisionen en ökad kostnadsutveckling på 2,1 procent.

Den vilja som alla våra medarbetare visat och de jobb de gjort är verkligen något utöver det vanliga. Även om omställningen inte gått enligt plan har 2020 års arbete dels skapat bästa förutsättningar för att möta medborgarnas behov av vård och stöd under pandemin och dels skapat fantastiska förutsättningar för framtiden där vi verkligen visat att det omöjliga är möjligt. Det om något tar oss stärkta in i framtiden.

Division Länssjukvård

Året 2020 har präglats av Covid-19 pandemin. Efterfrågan på vård har minskat under året i kombination med neddragningar på mottagningar och på operationer. Det har inneburit lägre produktion och sämre tillgänglighet för de flesta verksamheter inom länssjukvården. Denna situation har genererat ett uppskjutet vårdbehov, vars omfattning är komplicerad att bedöma. Hösten 2020 lämnade divisionen in en bedömning av det uppskjutna vårdbehovet i ärendet ”Ändrade planeringsförutsättningar 2020-2022 pga. Covid-19” samt en återställningsplan som beskriver hur det uppskjutna vårdbehovet ska återställas. Trots neddragningar har kön för kataraktoperationer kortats i enlighet med återställningsplanen. Under året har färre diagnostiserats med vissa cancerdiagnoser vilket kan förklaras av dels neddragen screeningverksamhet och dels att många patienter avbokade sina diagnostiska besök.

Personal har i stor utsträckning arbetat inom verksamheter de normalt inte gör. Operationsavdelningen (Vo An/Op/IVA) har arbetat inom intensivvården (IVA) och hela den elektiva operationsavdelningen i Piteå har under våren fram till sommaren fungerat som IVA för Covid-19 patienter. Utvecklingsarbeten och flödesarbeten, såväl som utbildningar och konferenser har ställts in och pausats och fokus har varit på produktion, även om det har varit delvis annan produktion än den normala och den som vi mäter väntetider på. Patientsäkerhet visar i de årliga punktprevalensmätningarna tyvärr på en försämring. Fler patienter har trycksår och vårdrelaterade infektioner mot för

tidigare år. Även om utvecklingsarbeten till stora delar legat nere under året så har utvecklingen varit snabb. Den gemensamma bilden är att när alla inom en verksamhet och även över verksamhetsgränser har samma prioritering och mål så går det snabbt att bygga upp samarbete, flöden, hitta tekniska lösningar, göra inköp och lösa operativa frågor. Det visar inte minst Vo Lab som gått från upptäckten av ett nytt SARS-virus i januari till att leverera SARS-CoV-19 diagnostik på alla laboratorier i Norrbotten tillsammans med upphandlad labverksamhet i Uppsala till svar direkt via 1177. Pandemin har även inneburit att samarbetet utvecklats mellan divisioner och verksamheter, inom Sunderby sjukhus och i länet, för dagligstyrning av vårdplatser.

Divisionens neddragning i verksamhet har medfört ett överskott på närmare 33 mnkr. Överskottet beror främst på personalomflyttningar och personalkostnader från länssjukvård till Covid-enheter som ligger under Division Närsjukvård.

Division Folktandvård

Verksamheten har påverkats genomgripande och negativt av den pandemi som följt i coronavirusets framfart 2020. Det mest förödande med pandemin och dess effekt på divisionens verksamhet är att division Folktandvård varit tvungen att reducera verksamheten till viss del, vilket drabbat norrbottningarna. Men, det finns ändå några ljusglimtar från 2020 som är värda att lyftas.

Munhälsan hos barn och unga i länet förbättras stadigt där alltfler 19-åringar är kariesfria utanför tuggytorna. De ambitiösa målen både för 3- och 19-åringarnas tandhälsa uppnås.

Pandemin har satt fart på digitaliseringen. Under den period som uppsökande munhälsobedömningar pausats pga. rådande pandemi har Folktandvården tagit fram ett nytt arbetssätt med digitala kontakter med SÄBO som alternativ till konventionella uppsök. Detta för att fånga upp vårdbehov och ge munvårdsråd till våra prioriterade patienter som inte kunnat besökas.

Antalet digitala konsultationer mellan allmän- och specialisttandvård har mer än fördubblats sedan 2019 och målet har uppnåtts med råge.

Divisionens patientsäkerhets- och förbättringsarbete genom Gröna korset, avvikelshantering, basala hygien- och klädregler är viktiga delar. Dessa områden har succesivt förbättrats under året och flera av målen har uppnåtts.

Under året har brist på allmäntandvård bland annat mötts genom att den interna rörligheten mellan kliniker utökats för att klara av vårdupdraget i alla kommuner. Det tillsammans med en tydlig prioriteringsordning för tandvårdspatienter har under 2020 blivit än mer betydande då behoven kvarstår och medarbetareantalet kontinuerligt minskar.

Att rekrytera personal är det viktigaste och då är det glädjande att antalet stipendiater (tandvårdare under utbildning med Norrbottensbakgrund) under

året har varit rekordhøgt. Vid årsskiftet hade divisionen totalt 30 stipendia-ter: 18 studerar till tandlåkare, 10 till tandskøterska och 2 till tandhygienist.

Det som bekymrar mycket är den ekonomiska effekten av pandemin som är märkbar och divisionen kopplar en betydande avvikelse mot budget till pandemin. Vidare har frånvaron under 2020 varit högre än normalt. Samtidigt har patienter uteblivit i större omfattning än normalt. De direkta effekterna av pandemin är huvudsakligen negativa eftersom pandemin har lett till produktionsbortfall. Antal besök i FTV har minskat mellan 2019 och 2020 med ca 13 procent. Året har också påverkats negativt av ett produktionsbortfall kopplat till lägre bemanning än planerat. Det följer av svårigheterna att hitta legitimerad kompetens i Norrbotten och hänger inte ihop med C-19 pandemin. Avvikelse mot budget för helåret 2020 är -29,6 mkr. Prognosen för helåret var ett resultat på -32 mkr. Detta resultat beror till -20 mkr på pandemin och till -7,3 mkr på den lägre bemanningen, medan ytterligare kostnadsbesparingar och budgeterat intäktsbeting tar ut varandra. Produktionsbortfallet orsakat av pandemin och den lägre bemanningen kan divisionen inte parera med nuvarande tandlåkarebemanning, klinikstruktur och gällande prioriteringsordning. De kostnader som verksamheten kan påverka är små. Samma effekt ses i uppföljningen av den ekonomiska handlingsplanen där i stort sett alla kontrollpunkter är gröna. Divisionen lyckas alltså bättre än besparingsprogrammet har anvisat och slutsatsen är att besparingsåtgärderna det senaste tertialet har haft fortsatt god effekt.

Utöver Covid-19 är det dessa påverkansfaktorer och strukturer som division Folktandvårds resultat påverkas av:

- Klinikstrukturen i länet
- Bemanningsproblematik
- Arbetssätten – flödesbaserad teamtandvård
- Effektiv analys och planering av produktion och kapacitet

Division Folktandvård jobbar vidare med dessa viktiga och helt avgörande områden under 2021.

Division Länsteknik

Division Länsteknik uppfyller merparten av divisionsmålen i divisionens styrkort.

Divisionen redovisar ett positivt resultat på 11,6 mnkr vilket gör att Länsteknik uppfyller målet ”Resultat enligt budget” och aktiviteterna i den ekonomiska handlingsplanen för 2020 med god marginal. Under året har också ett mindre antal av de identifierade kostnadsbesparingarna i divisionens genomlysningssunderlag genomförts.

Antalet anställda minskat med drygt 10 procent under året vilket är i paritet med den ekonomiska handlingsplanen.

Divisionens särskilda verksamhetsuppdrag har under perioden prioriterats ned i och med pandemin.

Division Service

De flesta uppdragen i divisionsplan har fördröjts på grund av pandemin eller omställningen. Alla enheter inom divisionen har på olika sätt och i olika grad fått prioritera om arbetet för att tillsammans klara av den tuffa situation som pandemin medfört. Förutom uppdragen i divisionsplan så har divisionen genomfört ett stort antal genomlysningssuppdrag.

Den ekonomiska handlingsplanen har genomförts med en måluppfyllelse på 105 procent. Genomlysning av fastighetsbeståndet har genomförts av extern konsult. Sjukreseuppdraget är avrapporterat men inga beslut om hur arbetet ska fortsätta har fattats. Samarbete över enhetsgränser har, tack vare engagerade chefer och medarbetare, fungerat alldeles utmärkt utan att särskilda aktiviteter vidtagits.

De två stora byggprojekten vid Sunderby sjukhus är färdigställda och slutbesiktning genomförd i december. Inflyttning sker etappvis under år 2021. Permanent Corona-IVA är färdigställt på Piteå sjukhus. Ombyggnation av röntgenavdelningen på Kalix sjukhus och lokaler för röntgen på Haparanda hälsocentral är genomförda.

Digitaliseringsprojekten har fått stå tillbaka under året då dessa är resurskrävande och samarbete med division Länsteknik är en förutsättning för att lyckas.

Avveckling av Vårdnära service är genomförd.

Samverkansavtalen, avseende medicinskt förbrukningsmaterial och hjälpmedel, med länets kommuner har sagts upp vid årsskiftet. Utredning har startats för att hitta ny samverkansform för hjälpmedelsdelen.

Materialförsörjningen har efter en turbulent vår på grund av pandemin fungerat bra resten av året. Både personlig skyddsutrustning och sjukvårdsmaterial till IVA finns på lager. För att säkra upp skyddsutrustning har beredskapslager byggts upp med målsättning att klara tre månaders förbrukning så långt det varit möjligt. En ytterligare åtgärd för att klara materialförsörjningen är att Region Norrbotten har samarbetat med andra regioner, både tagit emot och skickat iväg material.

Både hotell- och kostverksamheterna på sjukhusen i länet har haft färre kunder och försämrat ekonomiskt resultat på grund av pandemin.

Alternativ driftsform för kostverksamheten på Sunderby och Piteå sjukhus har utretts under första halvåret 2020. Förslagen är presenterade för regiondirektören.

Ombyggnationer som gjordes till följd av pandemin är till stora delar återställda. På grund av dessa ombyggnationer har det planerade underhållet av regionens fastigheter fått stå tillbaka.

Externa hyresavtal motsvarande 3 565 m² är uppsagda under året.

Divisionens sjukfrånvaro uppgick under året till 5,9 procent vilket är 1,3 procentenheter högre än föregående år. Under april var sjukfrånvaron som högst med 8,3 procent för att sedan successivt sjunka till mer normala nivåer under sommaren och sedan öka igen under hösten.

Divisionens resultat för året är 17 mnkr vilket är 17 mnkr bättre än budget. Den positiva avvikelserna förklaras framförallt av lägre kostnader än plan för personal, fastighetsdrift samt en engångsintäkt på 4 mnkr avseende reglering av en extern hyra. Pandemin har påverkat divisionens verksamhet och ekonomi på många sätt, bland annat genom lägre kostnader för sjukresor men också lägre intäkter i restauranger och patienthotell.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Bilagor:

Årsrapport division Närsjukvård Luleå-Boden

Årsrapport division Närsjukvård övriga länet

Årsrapport division Länssjukvård

Årsrapport division Folktandvård

Årsrapport division Länsteknik

Årsrapport division Service

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsdirektören

Divisionscheferna